

Klauterrennen volledig bedrijfswaardig

Veilingresultaten geven al 3 jaar duidelijkheid

De groeieresultaten van nertsen worden uiteindelijk in veilingcijfers omgezet. Deze cijfers vertegenwoordigen een marktwaarde en al 3 jaar op rij scoren de nertsen uit de Edelveense klauterrennen minimaal net zo goed als de nertsen uit platte rennen. In dit artikel kunt u de veilingresultaten van 2005 en 2006 bekijken. In 2005 is alles afgepeld en zo wordt een volledig beeld van de toen aanwezige dieren gegeven. In 2006 zijn de pelzen van de nieuwe dieren individueel gevolgd en de verzamelde data worden gegroepeerd gepresenteerd. In dat jaar is ook een vergelijking mogelijk geworden tussen de nertsen in de sheds en in de hal.

Ing. Jan de Rond, onderzoeker / bedrijfsleider
Ir. Klaas-Jan Verhoek, dierenverzorger, onderzoeksassistent
Onderzoeksaccommodatie Edelveen te Ederveen

Samenvatting

De resultaten van het Spelderholt herhalen zich ook op Edelveen; nertsen in een groep in een klauterren brengen net zo veel op als nertsen in platte rennen. Dr. G. de Jonge concludeerde destijds: de effecten op groei worden veroorzaakt door de verandering naar groeps grootte en samenstelling, maar de dieren zijn langer bij een gelijk gewicht en hebben een betere kwaliteit in een groep. In Deens onderzoek worden vooral meer beschadigingen gemeten wanneer nertsen in een groep gehouden worden.

Van de gevolgde groepen van Edelveen worden hier de belangrijkste resultaten gegeven van groepen die minimaal uit 100 pelzen per groep bestonden.

Uit de veilingresultaten van de nertsen in 2004 tekenen we het volgende op:

- Reuen uit een groep met 3 reuen en een oude teef in een klauterren scoren een lager gewicht bij pelzen ten opzichte van 2 dieren in een platte ren maar daarentegen toch meer pelzen in de maat klasse 000

Uit de veilingresultaten van de nertsen in 2005 volgt:

- Reuen in klauterrennen in een groep van 3 tot 5 dieren, hebben een lager gewicht bij pelzen maar de maatclassificatie is duidelijk beter dan van reuen in platte rennen in een groep van 2 of 3 dieren. De kwaliteit is vergelijkbaar, hoewel in de klauterrennen 2% meer beschadigingen gevonden worden.

- Reuen uit grote groepen in platte rennen (7 dieren) of in klauterrennen (8 dieren) scoren duidelijk lager op lengte dan reuen uit niet geschakelde rennen.
- Bij teven in klauterrennen wordt een betere groei en een betere lengteclassificatie gemeten. In kwaliteit scoren de teven uit platte rennen echter iets beter dan teven uit klauterrennen, hoewel in klauterrennen 2% minder beschadigingen gevonden worden.

De veilingresultaten van 2006 tonen het volgende:

- Reuenpelzen scoorden in vergelijkbare toekomstige bezettingsvormen voor 1 ren (2 vs 4 dieren) in klauterrennen een betere classificatie in de maat- en kwaliteitsbeoordeling, hoewel het gewicht gelijk is. 3 dieren in een platte ren of 5-6 dieren in een geschakelde platte ren presteren echter nagenoeg gelijk met 4 of 5 dieren in een klauterren qua lengte, maar de kwaliteit in de klauterrennen is iets beter en het aantal beschadigingen zijn veel minder waardoor ook deze dieren een hogere verkoopprijs hebben.
- Een grote groep van 8 dieren scoort voor zowel reuen als teven veel minder op gewicht, op lengteclassificatie en ook op kwaliteit, zowel bij plat geschakelde rennen als bij geschakelde klauterrennen.
- Gemiddeld over de kooisystemen zijn de teven uit klauterrennen iets langer door een hoger aandeel in maat 0, maar een evenredig kleiner aandeel in maat 1. De kwaliteit is in de klauterrennen gemiddeld iets minder met iets meer DAM, vooral veroorzaakt door de grote groepen (8 dieren). De verkoopprijs van de klauterren teven was €0.50 per pels hoger.
- Een vergelijking tussen de resultaten van reuen uit de hal of de sheds levert bijzondere resultaten op: bij vergelijking op alle soorten kooitypen en bezetting scoren de reuen uit de hal beter op gewicht, lengteclassificatie, kwaliteit, mate van beschadigingen en dus opbrengstprijzen.

Zowel op lengte als op kwaliteit scoren de pelzen van dieren uit een klauterren al 3 jaar goed, waardoor de opbrengsten vergelijkbaar of hoger zijn dan van dieren uit een platte ren. In het artikel zijn de tabellen terug te vinden waaruit opgetekende resultaten zijn afgeleid.

Inleiding

Aan het einde van de groei- en verharingsperiode worden de nieuwe fokdieren geselecteerd en de overige dieren gepelsd. Tijdens deze processen wordt al een indruk opgedaan betreffende de lengte en kwaliteit, vaak ondersteund met weeggegevens. De gedroogde pelzen gaan naar het veilinghuis en na verkoop wordt werkelijk duidelijk hoe de prestaties van de dieren naar waarde zijn ingeschaald.

In 2004 zijn de nertsen van het Spelderholt op Edelveen gekomen en aan het eind van het jaar is het fokbestand flink uitgebreid. Toen is al begonnen met diverse kooibezettingen en de daaruit volgende veilingresultaten gaven de eerste indruk dat de nertsen uit klauterrennen niet slechter presteerden dan de nertsen in platte rennen. Toen de AD-situatie in 2005 noopte tot een vervanging van het fokbestand zijn alle dieren gepelsd. Ook toen was er een grote variatie aan kooibezettingen. Dit gaf een nog duidelijker beeld van de prestaties in klauterrennen omdat alle dieren gepelsd zijn.

Afgelopen jaar is de nieuwe stam ingezet en weer is de zoektocht naar de beste combinatie van nertsen in klauterrennen opgepakt. De resultaten tonen wederom aan dat op veilingniveau de prestaties in klauterrennen volledig vergelijkbaar zijn met platte rennen.

Resultaten 2004

In tabel 1 worden de resultaten van reuen uit 2004 in verschillende kooien en groepen getoond. Daaruit is duidelijk dat er een grote correlatie is tussen het gewicht en de lengte. De zwaarste reuen werden gevonden in klauterrennen. De reden daarvoor was dat door de forse uitbreiding van het fokbestand veel meer reuen nodig waren. Deze kwamen voornamelijk uit de platte rennen. De fokreuen wogen gemiddeld 3200 gram.

Tabel 1: veilingresultaat reuen 2004 naar kooitype en bezetting

combinatie	bezett. systeem	kooi type	gemiddeld gewicht (g)	maat % 000
Reu (-Teef)	paar	plat	2848	12%
Reu (- oude Teef)	paar	plat	2858	12%
2 Reuen (- oude Teef)	groep	klauter	2947	25%
3 Reuen (- oude Teef)	groep	klauter	2754	14%

- Reuen uit een platte ren hebben een lager gewicht en veel lager aandeel in de klasse 000 (-/- 13%)
- Reuen uit een iets grotere groep (3 reuen + oude teef) in een klauterren scoren een lager gewicht bij pelzen ten opzichte van 2 dieren in een platte ren (-/- 100 g) maar daarentegen toch 2% meer pelzen in de klasse 000

Resultaten 2005

In het jaar daarna is een grotere variatie in de klauterrennen ingezet en de daaruit volgende veilingresultaten zijn in de volgende tabellen weergegeven. In tabel 2 staan de reuen en in tabel 3 staan de teven vermeld. In de tabel staan bovenin de groepen vermeld: PL is platte ren, KL is klauterren, 2/3 betekent dat de gegevens verzameld zijn van rennen met 2 en met 3 dieren en 4/7 van een geschakelde ren met 4 of 7 dieren etc. Links staan de lengteklassen en in de tabel is de procentuele verdeling te zien. In de gekleurde kolommen staan de gewogen gemiddelden van de dieren uit de tabel. Onder de lengteklassen staat het gemiddelde gewicht van de dieren uit de groep en daaronder de kwaliteitclassificatie volgens het Deens veilinghuis. In de onderste rij is het percentage pelsbijters (PB) per groep te zien.

Tabel 2: veilingclassificatie reuen Edelveen 2005 naar kooitype en bezetting

LENGTE EN KWALITEIT CLASSIFICATIE REUEN 2005						
	KOOI / GROEP					
MAAT	PL 2/3	PL 4/7	PLAT	KLAUTER	KL 3/5	KL 8
% 40	1	1	1	1	1	0
% 30	12	7	12	15	18	9
% 20	49	50	49	53	53	53
% 0	31	32	31	27	24	33
% 1	5	10	6	4	4	4
% 2	1	1	1	0	1	0
GEWICHT (G)	2650	2475	2625	2525	2585	2400
KWALITEIT %			PLAT	KLAUTER		
A/IA/BUR	14	20	15	14	15	11
B/IB/IVO	66	61	65	64	63	67
II	19	17	19	20	20	20
III	1	1	1	2	2	1
PB %	13	11	13	15	14	16

- Reuen in klauterrennen in een groep van 3 tot 5 dieren, hebben een lager gewicht bij pelzen (-/- 65 g) dan van reuen in platte rennen in een groep van 2/3 dieren, maar de lengteclassificatie is duidelijk beter. In de groep 000 worden 6% meer pelzen gemeten en in de groep 00 ook nog 4% meer.
- De kwaliteit tussen de huisvestingstypen is vergelijkbaar, alleen vinden we 2% meer pelsbijters in de klauterrennen.
- Grote groepen in platte rennen (7 dieren) of in klauterrennen (8 dieren) scoren duidelijk lager op lengte dan reuen uit niet geschakelde rennen (5% minder 000 bij 2-3 dieren in platte rennen of 9% minder 000 bij 4-5 nertsen in een klauterren).

In tabel 3 zijn de resultaten van de teven in 2005 te zien. De tabel is op dezelfde wijze opgebouwd en te lezen als de vorige tabel. Er zijn alleen een paar andere groepen in vermeld die ook bedrijfsmatig vaker voor komen, nl 3 – 4 of 5 teven bij elkaar.

Tabel 3: veilingclassificatie teven Edelveen 2005

LENGTE EN KWALITEIT CLASSIFICATIE TEVEN 2005								
	KOOI / GROEP							
MAAT	PL 2/3	PL 4/7	PLAT	KLAUTER	KL 3-5	KL 8	KL 4T	KL 5T
% 0	1	2	2	6	5	3	5	8
% 1	29	37	34	46	41	46	53	47
% 2	55	46	51	42	45	45	38	39
% 3	13	9	11	5	8	6	4	6
% 4	2	2	1	0	1	0	0	0
% 5	0	3	1	0	1	0	0	0
GEWICHT (G)	1360	1335	1355	1395	1360	1335	1425	1385
KWALITEIT %			PLAT	KLAUTER				
PLA	0	0	0	0	0	1	0	0
A/IA/BUR	36	39	36	30	36	30	31	30
B/IB/IVO	58	55	57	60	58	62	60	59
II	6	6	6	9	7	7	10	11
PB %	15	27	16	14	18	17	8	14

- Vergelijking van alle teven uit platte rennen vs de teven uit klauterrennen levert een groot verschil in lengte, nl 16% meer in maat 0 en 1 bij klauterrennen.
- Bij teven in een groep wordt zowel een betere groei als een betere maatclassificatie gemeten. Bij de vergelijking tussen 1 platte ren en 1 klauterren bezetting meten we 4% maat 0 en 12% maat 1 meer in 1 klauterrenbezetting.
- In klauterrennen presteerde een groep van 4 of 5 teven beter dan een kleinere of grotere groep met reuen én teven erin. Over beide groepen is 7% meer maat 0 en maat 1 gemeten wat niet alleen verklaard wordt door het kleine gewichtverschil.
- In kwaliteit scoren de teven uit platte rennen iets beter dan teven uit klauterrennen, hoewel in klauterrennen 2% minder beschadigingen gevonden worden.

Resultaten 2006

In 2006 is deze trend doorgezet ondanks dat het hier andere dieren betreft als in 2004 en 2005.

Naast een diversiteit in kooitype en kooibezetting is nu ook gekeken naar een resultaatverschil tussen de huisvestingsystemen sheds en een hal. Ook deze resultaten staan in tabelvorm, zodat u ze rustig kunt bekijken.

Tabel 4 geeft het resultaat van de reuen in 2006 weer. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de behaalde gewichten van de dieren exclusief de fokdieren is (die zijn immers niet gepeld). Een volledig overzicht van de groeiprestaties per bezetting en kooitype is te lezen in het juni artikel: *Groepshuisvesting het meest geschikt voor pups uit grote nesten*.

De tabel is ook weer op dezelfde wijze opgebouwd alleen is de kwaliteitsbeoordeling op basis van het Finse veilinghuis. De maatklassen zijn gelijk, maar de kwaliteitsbeoordeling kent verschillen. In de tabel zijn de kwaliteiten 2,3 en 4 niet genoteerd omdat het aandeel verwaarloosbaar was of het aandeel in andere groepen terugkomt. In de onderste regel staat het percentage 'DAM' vermeld wat het aandeel gebreken is met meerdere oorzaken en in verschillende gradaties. Hierin zitten dus de pelsbijters. De mate van beschadigingen is in deze tabel niet opgenomen, maar die vertoont geen verschil over de kooitypen. Op de middelste regels staat de aanvullende informatie per groep: gemeten gemiddelde lengte, gemiddeld gewicht en gemiddelde verkoopprijs van juni 2007.

Tabel 4: veilingclassificatie reuen Edelveen 2006

LENGTE EN KWALITEIT CLASSIFICATIE REUEN 2006 NAAR KOOITYPE EN GROEP										
MAAT	KOOI / GROEP									
	PL / 2	PL / 3	PL / 5-6	PL / 8	PLAT	KLAUTER	KL 2 / 3	KL / 4	KL / 5	KL / 8
% 40	7	14	11	4	8	7	8	13	10	3
% 30	37	42	49	39	38	43	54	45	46	36
% 20	45	41	57	36	42	39	31	35	37	44
% 0	11	3	12	21	12	11	6	7	8	17
Lengte gem. (cm)	86,8	88,4	87,8	86,2	87,1	87,4	87,7	88,8	88,3	86,0
Gewicht gem. (g)	3116	3024	3048	2866	3034	2965	3217	3116	2983	2784
Verkoopprijs (€)	43,3	45,6	43,9	43,2	44,0	44,4	45,0	45,9	45,4	41,5
KWALITEIT %					PLAT	KLAUTER				
SR	1	2	2	3	2	2	0	5	3	0
S	26	40	30	26	28	29	26	36	32	24
1A	6	5	5	3	5	4	6	1	8	3
S1	53	36	41	49	48	48	48	48	46	49
1B	3	3	2	5	4	6	7	4	2	9
DAM %	9	13	17	11	12	10	10	7	8	13

- Reuipelzen scoorden in vergelijkbare toekomstige bezettingsvormen voor 1 ren (2 vs 4 dieren) in klauterrennen een betere classificatie in de maat- en kwaliteitsbeoordeling, hoewel het gewicht gelijk is. 4 nertsen in een klauterren vs 2 in een platte ren zijn langer (+/+ 14% 40 + 30) en brengen ook meer op (+/+ €2,50). 3 dieren in een platte ren of 5-6 dieren in een geschakelde platte ren presteren echter nagenoeg gelijk met 4 of 5 dieren in een klauterren qua lengte, maar de kwaliteit in de klauterrennen is iets beter en het aantal beschadigingen is veel minder (-/- 7,5%), waardoor ook deze dieren een hogere verkoopprijs hebben.
- Een grote groep van 8 dieren scoort veel minder op gewicht, op lengteclassificatie en ook op kwaliteit, zowel bij plat geschakelde rennen als bij geschakelde klauterrennen.
- De kwaliteitsbeoordeling van alle pelzen toont geen verschil tussen de huisvestingstypen, maar het aantal beschadigingen in de klauterrennen is 2% minder dan in platte rennen.

Voor teven is dit kooitype geen probleem, althans zo wordt het in het land gehoord. Dat blijkt ook uit tabel 5 waar de veilingresultaten van de teven in 2006 te zien zijn. In deze tabel zijn enkele extra groepen opgenomen: GT is guste teven en 4T wat 4 teven zijn. Verder geeft deze tabel geen verrassingen na het lezen en bestuderen van de vorige.

Tabel 5: veilingclassificatie teven Edelveen 2006

LENGTE EN KWALITEIT CLASSIFICATIE TEVEN 2006 NAAR KOOITYPE EN GROEP									
MAAT	KOOI / GROEP								
	PL / 2-3	PL / 4-5	PL / 8	PLAT	KLAUTER	KL 2 / 3	KL / 4T	KL / 4-5	KL / 8
% 0	20	21	20	20	25	41	27	20	11
% 1	55	60	54	56	52	46	53	59	49
% 2	21	19	23	21	21	10	19	18	36
% 3	4	0	3	2	2	2	1	2	3
Lengte gem. (cm)	72,6	72,8	72,7	73	73	74,4	73,8	72,9	71,0
Gewicht gem. (g)	1740	1695	1645	1693	1737	1819	1774	1690	1665
Verkoopprijs (€)	20,4	20,7	19,3	20,1	20,6	22,1	20,6	20,4	19,2
KWALITEIT %				PLAT	KLAUTER				
SR	0	0	0	0	0	0	0	0	0
S	28	31	26	28	24	34	16	26	18
1A	6	4	0	3	2	0	3	3	3
S1	36	35	31	34	38	39	40	38	34
1B	4	5	6	5	4	0	10	5	2
DAM %	24	23	34	27	30	22	31	25	41

- Gemiddeld over de kooisystemen zijn de teven uit klauterrennen iets langer door een hoger aandeel in maat 0, maar een evenredig kleiner aandeel in maat 1. De kwaliteit is in de klauterrennen gemiddeld iets minder met iets

meer DAM, vooral veroorzaakt door de grote groepen (8 dieren). De verkoopprijs van de klauterren teven was €0.50 per pels hoger.

- Tevenpelzen uit de klauterrennen zijn bij een 1 ren bezetting (2-3 dieren vs 4T /4-5 dieren) langer, voornamelijk door een hoger gewicht bij pelzen (+/+5 % lengte maat 0 + 1), maar kwalitatief niet beter.
- Teven uit grote groepen (8 dieren) scoren minder in lengte & kwaliteit en dus opbrengstprijis.

Resultaat hal versus sheds

In 2006 zijn de sheds in Edelveen in gebruik genomen. Daar zijn de nieuwe nertsen in april aangekomen en van daaruit zijn ze in juli verspeend. We hebben door het individueel volgen van de pelzen de mogelijkheid het huisvestingsysteem te evalueren. Dat is gedaan door de reuenpelzen uit de hal en de sheds te vergelijken. De hal op Edelveen is een aangepaste kas met een grote nok die klimaatgestuurd is. De ruimte van de dieren is ± 25 x 58 m en de lange zijde op het westen is 1 meter vanaf de grond open. De kopse kanten zijn 1,5 m open vanaf 1 meter tot 2,5 boven de grond. In dit verhaal wordt deze ruimte HAL genoemd.

In tabel 6 staat het resultaat vermeld en dat is toch wel opvallend. Op gevoel geeft een ieder het voordeel van presteren aan de sheds, immers meer ventilatie en ruimere bezetting (dieren per m²). Maar de cijfers in tabel 6 tonen anders. Van elke vergelijkbare groep staan de resultaten per hal en shed vermeld en dan blijkt dat, behalve voor de 8-groep, er in alle gevallen betere resultaten gehaald worden in de hal. Tevens opvallend is het verschil in mate van beschadiging wat in deze tabel is toegevoegd. Onder 'DAM' staat de procentuele verdeling van deze waarde. DAM 4 is een lichte beschadiging, 5 iets meer en zo oplopend tot DAM 8.

Tabel 6: veilingresultaten reuen 2006 in de hal of sheds

CLASSIFICATIE REUEN 2006 NAAR HUISVESTING, KOOITYPE EN GROEP										
	HAL	SHED	HAL	SHED	HAL	SHED	HAL	SHED	HAL	SHED
MAAT	PL / 2-3	PL / 2-3	PL / 5-6	PL / 5-6	KL / 4-5	KL / 4-5	PL / 8	PL / 8		
% 40	14	6	20	2	16	3	4	3	14	3
% 30	40	37	39	38	46	44	38	41	41	40
% 20	39	46	32	51	33	42	36	36	35	44
% 0	6	11	9	9	5	12	21	21	10	13
Lengte gem. (cm)	88,8	86,6	89,0	87,2	89,1	87,3	86,2	86,1	88	87
Gewicht gem. (g)	3136	3078	3106	3017	3067	2962	2878	2836	3047	2973
Verkoopprijs (€)	45,6	43,2	46,1	42,7	46,5	43,8	43,0	43,9	45,3	43,4
KWALITEIT %										
SR	1	1	2	1	4	3	1	8	2	3
S	35	27	34	28	36	29	26	28	33	28
1A	5	5	7	5	7	3	4	0	6	3
S1	43	51	41	41	45	49	51	44	45	46
1B	2	4	2	1	1	5	3	10	2	5
DAM %	10	10	20	20	6	12	8	8	11	13
Opbouw van DAM % (DAM % = 100%)										
DAM 4 %	45	45	80	30	63	33	67	67	64	44
DAM 5 %	25	30	20	45	12	33	25	33	21	35
DAM 6/7/8 %	30	25	0	25	25	33	8	0	16	21

- Bij vergelijking van alle soorten kooitypen en bezetting scoren de reuen uit de hal beter op gewicht, lengteclassificatie, kwaliteit en dus opbrengstprijis.

- Gewicht, lengte, opbrengstprijis, hal ten opzichte van shed

* 2-3 dieren/platte ren: wegen 60 g meer, zijn 2,2 cm langer en hebben € 2,40 meer opgebracht.

* 4-5 dieren/klauterren: wegen 105 g meer, zijn 1,8 cm langer en hebben € 2,70 meer opgebracht.

- De mate van beschadigingen is in de hal lager dan in de sheds (11 vs 13 %); en 2/3 deel van deze beschadigingen komt voor in de lichte beschadiginggroep DAM 4.

Conclusie

Als 3 jaar achter elkaar met 2 verschillende stammen nertsen blijkt dat reuen uit klauterrennen minstens net zo goed beoordeeld worden op de veiling als reuen uit platte rennen en mogen we aannemen dat de onrust voor dit huisvestingsysteem ongegrond is. In 2006 hebben de pelzen van alle dieren uit klauterrennen gemiddeld € 0,50 meer opgebracht.

Een reden kan zijn dat er in een klauterren meer dieren zitten en verschillen in grootte en dus gewicht sneller opvallen. Als we 30 platte naast elkaar gelegen rennen met Reu-Teef paar wegen, vinden we ook een spreiding in grootte en gewicht.

Met de verdere zoektocht naar de ideale bezetting zal het optimale rendement uit de klauterren gehaald worden. Het systeem is een gegeven, we zoeken er de dieren bij die daarin het beste presteren. Een groep van 8 dieren past daar niet in blijkt uit de resultaten van 2005 en 2006.

Dat het verschil in prestatie en opbrengst tussen de reuen uit de hal versus de sheds zo groot is, is een verrassing en op dit moment niet te verklaren. Ook dat krijgt een vervolg waarover we u graag informeren.

De klauterren trekt dus niet alleen gewaardeerde aandacht van bezoekers maar is ook een item voor onderzoek waardoor het ook uw aandacht trekt.

Opmerking:

Onderzoek op Edelveen wordt gecoördineerd door de begeleidingscommissie, die ideeën vanuit de sector op prioriteit beoordeelt, en wordt gefinancierd door het PPE.